PROBLEME DE DREPT PRIVIND GESTIONAREA FONDULUI FORESTIER, PRIN PRISMA LEGISLAȚIEI EUROPENE ȘI A REPUBLICII MOLDOVA

Mihaela CĂPĂȚÎNĂ

CZU: 349.6:340.134(4+478) *capatinamihaela2@gmail.com*

The Forest Fund of the Republic of Moldova is an essential component of the state, which is given special attention, especially in recent years, but this does not mean that the sector is without problems, it is even one of the sectors with poor management, with legislation that does not correspond to the current objective realities, with contradictory provisions and inadequate to the main forest policies promoted at state level.

În urma ratificării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Republica Moldova, și-a asumat obligația de a implementa și armoniza legislația națională cu cea europeană, pentru a putea promova o politică comună și eficientă de gestionare durabilă a fondurilor forestiere. În prezent, avem o legislație-cadru învechită, ce nu corespunde necesităților și realităților actuale, pe de o parte, iar pe de altă parte, avem un șir de directive europene și un proiect de Cod silvic, care pretinde că prevederile acestuia corespund rigorilor europene în domeniu și este creat pentru a elucida problemele apărute în timp în domeniul silvic la nivel național.

Promovarea unei politici echilibrate în domeniul gestionării fondului forestier are la bază următoarele principii:

1) politici forestiere pe termen lung;

2)promovarea politicilor care asigură gestionarea durabilă a pădurilor;

3)majorarea terenurilor ocupate de păduri; și

4)asigurarea integrității fondului forestier și a permanenței pădurilor [4].

Politici cu privire la gestionarea fondului forestier al Uniunii Europene. În privința gestionării fondului forestier european, trebuie specificat că, în principiu, UE nu are o politică forestieră comună, însă utilizarea rațională a pădurilor face parte din prioritățile tematice ale noului program de mediu și politici climatice ale Uniunii, de asemenea, respectivul deziderat este menținut și în cadrul strategiei

UE pentru biodiversitate, în cadrul Acordului de la Paris privind schimbările climatice, dar și în cadrul Strategiei UE pentru păduri [1]. De notat este faptul că strategiile UE cu privire la gestionarea fondului forestier au la bază aceleași principii enunțate mai sus. De asemenea, cadrul juridic actual al UE privind protecția pădurilor stabilește că 23,2% din zona împădurită fac parte din siturile Natura 2000 (Directiva privind habitatele; Directiva privind păsările). Pentru restul de 76,8%, nu există încă norme UE cu caracter obligatoriu privind gestionarea durabilă a fondului forestier și biodiversitatea.

Politica gestionării fondului forestier al RM. În contextul gestionării fondului forestier al Republicii Moldova, Codul silvic la art.1 alin. (1) prevede „*Legislația silvică are ca scop reglementarea gestionării durabile a fondului forestier prin folosirea rațională, regenerarea, paza și protecția pădurilor, menținerea, conservarea și ameliorarea diversității biologice forestiere, asigurarea cu resurse forestiere a necesităților actuale și de viitor ale societății în baza multifuncționalității acestora*". Scopul instituirii mijloacelor de protecție este strâns legat de caracterul de bun interes național al pădurii. Astfel, art.1 Cod silvic stabilește că scopul protecției îl reprezintă asigurarea gospodăririi durabile a ecosistemelor forestiere.

De asemenea, prezintă interes prevederea art. 65 alin.(1) „*Protecția pădurilor se efectuează pe baza programelor privind folosirea, regenerarea, paza și protecția pădurilor și include un complex de măsuri organizatorice, economice etc., care se realizează ținându-se cont de starea diversități biologice și asigură protecția acesteia de distrugere, degradare sau alte acțiuni dăunătoare",* iar alin. (2) stabilește că „*Menținerea stării de sănătate a pădurilor la nivelul cuvenit se efectuează de organele silvice de stat și de deținătorii de terenuri din fondul forestier prin efectuarea măsurilor de prevenire a răspândirii și de combatere a dăunătorilor și a bolilor vegetației forestiere"*. Astfel, normele citate, ca principiu general al politicii statului în domeniul gestionării fondului forestier, este știrbită de următoarele articole, și anume, art. 34 ce reglementează volumul anual de recoltare a masei lemnoase pe fiecare unitate de producție, art. 17 care prevede modalitatea de înstrăinare și atribuirea terenurilor din fondul forestier în folosință și alte norme, care prevăd că modul și condițiile prin care se pune în aplicare este reglementat prin Hotărâre de Guvern [2].

Aceste norme nu numai că sunt în contradicție cu esența principiului de gestionare durabilă a fondului forestier moldovenesc, acestea mai și creează premisele legalității unor acțiuni, care a priori sunt ilegale și direcționate în detrimentul bunei dezvoltări a fondului forestier, în conformitate cu principiile gestionării durabile a fondului forestier, în contextul în care pădurile RM fac parte din grupa I funcțională, având în exclusivitate funcții de protecție a mediului.

Aspecte comparative ale prevederilor Codului silvic și ale prevederilor din proiectul noului Cod silvic, aprobat de Guvernul RM:

- Esența normelor Codului silvic pornește de la axioma „pădurile din Republica Moldova se încadrează în grupa întâi funcțională, având în exclusivitate funcții de protecție a mediului".
- Art. 2 din proiectul Codului silvic, stipulează „ (*1) Gestionarea durabilă a pădurilor prevede regenerarea, paza și protecția pădurilor, conservarea biodiversității biologice forestiere, folosirea rațională și asigurarea cu resurse forestiere a necesităților actuale și de viitor ale societății în baza polivalențelor și multifuncționalității acestora".*
- Proiectul noului Cod păstrează vechile reglementări păguboase conceptului de gestionare durabilă a pădurilor (în ceea ce privește tăierile rase etc.).
- Noul proiect al Codului silvic, deși structural și conceptual nu se deosebește cu mult de actualul Cod silvic, putem remarca faptul că autorii proiectului folosesc un limbaj actual/contemporan, recurg la concepte modernizate și racordate atât la prevederile Acordului de Asociere a Republicii Moldova, cât și la Acordurile internaționale de mediu la care RM este parte. De asemenea, apreciem faptul că în noul proiect al Codului silvic au fost modificate tarifele de calcul al despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate, care până în prezent nu corespund adevăratului prejudiciu ce se cauzează, dar care prin lejeritatea lor încurajau cauzarea de prejudicii, a căror secțiuni erau net inferioare prețului real ce îl au obiectul respectivelor fapte [5].

Concluzii. Fondul forestier al Republicii Moldova este o componentă esențială a statului, căreia i se acordă o atenție deosebită, mai cu seamă în ultimii ani, însă acest fapt nu înseamnă că sectorul respectiv este lipsit de probleme, ba chiar este unul din sectoarele cu un management defectuos, cu o legislație necorespunzătoare realităților obiec-

tive actuale, cu prevederi contradictorii și inadecvate principalelor politici forestiere promovate la nivel de stat.

Având în vedere cele relatate, notăm că problemele gestionării durabile a pădurilor Republicii Moldova pot fi soluționate cu succes doar în cazul promovării unei politici forestiere adecvate noilor cerințe. În politica forestieră este necesar de a pune accentul pe conservarea diversității biologice la toate nivelurile, pe instruirea cadrelor în domeniul silviculturii, armonizarea cadrului legislativ, cooperarea internațională. Conform politicii naționale forestiere, funcția primordială a pădurilor este cea de protecție a mediului și de asigurare a echilibrului ecologic. De abordarea problematicii sectorului forestier depinde, în mare măsură, realizarea/îndeplinirea scopului major de sporire a aportului sectorului la ameliorarea social-economică și ecologică a situației din țară [3].

Legislația forestieră a Republicii Moldova, bazată în special pe principiile de gospodărire din trecut, are un șir de deficiențe și necesită îmbunătățire, precum și ajustare la noile condiții social-economice din regiune și pe plan mondial.

Referințe:

1. Regulamentul (UE) 2016/2031.
2. Codul silvic al Republicii Moldova din 21.06.1996.
3. *Studiu privind progresul înregistrat în implementarea strategiei UE pentru păduri* http://ec.europa.eu/environment/basics/green-economy/index_en.htm, accesat la data de 20.03.2020;
4. Strategia dezvoltării durabile a sectorului forestier din Republica Moldova.
5. Proiectul Codului silvic al Republicii Moldova, aprobat de Guvernul RM, 2019.